

NOTAT

Til: Nordmøre Næringsråd

Kopi:

Fra: Advokatfirma Schjødt v/Advokat Vidar Strømme

Saksansvarlig advokat: Vidar Strømme

Dato: 11. januar 2015

Dok.ref: 41850-501-3901294.1

SYKEHUSSAKEN – RAMMENE FOR DET ENKELTE STYREMEDLEMS OPPTREDEN

Vi er bedt om å summere opp hvilke rammer som gjelder for det enkelte styremedlem i Helse Midt-Norge og Helse Møre og Romsdal. Vi gjør det summarisk uten å kommentere enkeltpersoner eller enkeltspørsmål. Formålet med dette notatet er først og fremst gi en kortfattet oversikt.

1. STYREMEDLEMMERS ROLLE

I alle styrer er utgangspunktet at styremedlemmet skal opptre selvstendig uten å "representere" aktører som man kommer fra eller som har sørget for oppnevning. Styremedlemmet skal først og fremst fremme de formål som foretaket har. En annen hoveddel av pliktene er å kontrollere administrasjonen, og sørge for at den opptrer i overensstemmelse med pålegg og andre regler.

I utgangspunktet er styremedlemmets rolle det samme som i aksjeselskaper.

2. FORVALTNINGSLOVEN

Forvaltningsloven gjelder for styrene i helseforetakene. Det betyr kravene til god forvaltningsskikk gjelder, og også kravene til habilitet.

Et grunnlag som kan medføre inhabilitet er at man tidligere har gitt uttrykk for bestemte meninger om en bestemt sak. Om et slikt standpunkt medfører inhabilitet eller ikke, må vurderes konkret. Her kan det ha betydning hvor "betent" en sak er, og hvor bestemt man har uttrykt seg. Ofte vil det ha betydning om man har uttrykt synet sitt offentlig. Men det kan nok ha tilsvarende betydning om man har inntatt standpunktet i mer lukkede fora, og det kommer kritikk mot at man ikke har sagt dette offentlig.

Det er ikke noe kritikkverdig eller feil å være inhabil. Det som eventuelt er kritikkverdig er at man ikke fratrer hvis man er inhabil, eller unnlater å ta spørsmålet opp. Hovedregelen etter forvaltningsloven § 8 er at den enkelte avgjør sin egen habilitet. I styrer er det kollegiet som avgjør.

3. HELSEFORETAKSLOVEN

De rammene som helseforetaksloven oppstiller må i utgangspunktet antas å binde det enkelte styremedlem.

I sykehussaken har det særlig vært fokusert på at lovens § 16 forbyr eier å styre utenom foretaksmøtene. Hvordan disse rammene skal forstås, er diskutert i andre notatet og gjennomgått ikke på nytt her.

En side av forbudet, er at eiers styring utenfor foretaksmøte ikke binder styret. Styret har både rett og plikt til å treffe sine egne beslutninger i tråd med de grunnleggende interessene som styret skal legge til grunn.

I praksis kan det selvsagt være umulig eller svært vanskelig å se bort fra slike forsøk på styring. Dersom regelen skal ha noen effekt er det derfor vårt syn at styret må ta opp og drøfte åpent styringssignaler som er rettet mot styret, enkeltmedlemmer eller administrasjon, dersom slike signaler antas å ha et tvilsomt forhold til loven. Dersom det foreligger slik styring som oppleves som en reell faktisk påvirkning, må de som har kunnskap om dette ha plikt til å ta dette opp.

Alt etter hvordan de faktiske forhold ligger an, vil en unnlattelse av å gjøre det også kunne medføre at vedkommende må anses som inhabil når disse faktiske forholdene fremkommer. Styremedlemmene skal være selvstendige og ikke styre etter "signaler". Det skal heller ikke kunne mistenkes for det.

4. STYREINSTRUKSER

Både Helse Midt-Norge og Helse Møre og Romsdal har instruks for styret.

Disse gjør det klart at styremedlemmene skal utføre sitt verv med basis i helseforetaksloven. Det er altså ikke tvilsomt at den enkelte skal se hen til de lovene som er nevnt ovenfor.

I instruksene fremheves det også at styrene har en kontrollfunksjon. De skal sørge for at både styret, og også administrasjonen, følger disse prinsippene.

5. TIDLIGERE VEDTAK, OG VEDTAK FRA OVERORDNET ORGAN

Underordnede organer har plikt til å følge gyldige vedtak fra overordnede. Det er også vanlig å legge til grunn tidligere vedtak, selv om dette ikke er fra overordnet organ, så lenge det ikke er besluttet å sette det til side.

Dette kan ha betydning i sykehussaken, fordi det over flere år er truffet vedtak om plassering som skal innsnevre alternativene, samt at det er uttalt en del om hvilke premisser som skal legges til grunn.

Jeg går ikke nærmere inn på disse premissene her, siden det dreier seg om mer faglige spørsmål.

I tillegg til de faglige premissene, er det underveis fattet beslutninger om *hvem* som skal foreta de forskjellige vurderingene. Det er naturlig å forstå vedtakene, blant annet sak MHN 92/12 slik at det ble besluttet at utredningene skulle ha et lokalt "eierskap". Dette fratrar ikke den øverste myndigheten, eier i foretaksmøte, kompetansen til å beslutte. Men når dette er tilfelle må saksbehandlingen legges opp slik at dette reelt sett blir tillagt vekt.

Det har også styrene og de enkelte styremedlemmene en plikt til å påse.

Vidar Strømme